

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. balandžio 2 d.
(OR. en)

8419/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. kovo 27 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 143 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS dėl Energetikos chartijos sutarties taikymo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) ir Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos piliečių valdomų arba kontroliuojamų juridinių asmenų santykiams dalinio sustabdymo ir dėl Energetikos chartijos sutartyje apibrėžtų investicijų, kurios yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicijos

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 143 final.

Pridedama: COM(2024) 143 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 03 27
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Energetikos chartijos sutarties taikymo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) ir Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos piliečių valdomų arba kontroliuojamų juridinių asmenų santykiams dalinio sustabdymo ir dėl Energetikos chartijos sutartyje apibrėžtų investicijų, kurios yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicijos

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo iš dalies sustabdyti Energetikos chartijos sutarties taikymą Euratomo ir Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos piliečių valdomų arba kontroliuojamų juridinių asmenų, kurie nevykdo esminės verslo veiklos Susitariančiosios Šalies, kurioje jie įsteigti, teritorijoje, santykiams ir dėl Energetikos chartijos sutartyje apibrėžtų investicijų, kurios yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicijos.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Energetikos chartijos sutartis yra 1994 m. pasirašytas ir 1998 m. įsigaliojęs daugiašalis energetikos sektoriui skirtas prekybos ir investicijų susitarimas. Energetikos chartijos sutartis apima nuostatas dėl investicijų apsaugos, prekybos energijos išteklių bei energetikos produktais ir jų tranzito ir ginčų sprendimo tvarkos. Energetikos chartijos sutartimi taip pat nustatoma Susitariančiųjų Šalių bendradarbiavimo energetikos srityje sistema. ES yra viena iš Energetikos chartijos sutarties¹ šalių, kaip ir Euratomas, kai kurios valstybės narės, taip pat Japonija, Šveicarija, Turkija ir dauguma Vakarų Balkanų ir buvusios SSRS šalių, išskyrus Rusiją² ir Baltarusiją³.

Pagal Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnio 1 dalį kiekviena Susitariančioji Šalis pasilieka teisę nesuteikti Energetikos chartijos sutarties III dalyje numatytų privalumų juridiniam asmeniui, jei toks asmuo yra valdomas arba kontroliuojamas trečiosios valstybės piliečių ir jei tas asmuo Susitariančiosios Šalies, kurioje jis yra įsteigtas, teritorijoje neužsiima jokia esmine verslo veikla. Be to, pagal Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnio 2 dalies b punktą kiekviena Susitariančioji Šalis pasilieka teisę nesuteikti Energetikos chartijos sutarties III dalyje numatytų privalumų investicijai, jeigu atsakančioji Susitariančioji Šalis nustato, kad ta investicija yra investuotojo iš trečiosios valstybės, kuriai atsakančioji Susitariančioji Šalis nustato ar taiko priemones, kurios i) draudžia sandorius su tos valstybės investuotojais, arba ii) būtų pažeistos ar apeitos, jeigu Energetikos chartijos sutarties III dalyje numatyti privalumai būtų suteikti tos valstybės investuotojams arba jų investicijoms.

Nuo 2014 m. kovo mėn. ES palaipsniui nustatė sankcijas Rusijos Federacijai, pirmiausiai reaguodama į neteisėtą Krymo ir Sevastopolio aneksiją ir sąmoningą Ukrainos destabilizavimą. 2022 m. vasario 23 d. ES, reaguodama į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą tose teritorijose dislokuoti Rusijos ginkluotąsias pajėgas, išplėtė šias sankcijas. Po 2022 m. vasario 24 d., reaguodama į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, ES dar labiau išplėtė šias sankcijas. Ji į sankcijų sąrašą įtraukė daug asmenų ir organizacijų ir priėmė precedento neturinčias priemones, kuriomis siekiama susilpninti Rusijos ekonominę bazę, atskirti ją nuo ypatingos svarbos technologijų ir rinkų ir gerokai apriboti jos galimybes kariauti.

¹ 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos ir Komisijos sprendimas 98/181/EB (EAPB, Euratomas) dėl Europos Bendrijų Energetikos chartijos sutarties ir Energetikos chartijos protokolo dėl energijos efektyvumo ir su tuo susijusių aplinkosaugos aspektų sudarymo (OL L 69, 1998 3 9, p. 1–116).

² Per 2022 m. birželio 24 d. įvykusį neeilinį Energetikos chartijos konferencijos posėdį buvo panaikintas Rusijos Federacijai suteiktas stebėtojos statusas.

³ Per 2022 m. birželio 24 d. įvykusį neeilinį Energetikos chartijos konferencijos posėdį buvo panaikintas Baltarusijai suteiktas stebėtojos statusas ir nutrauktas laikinas Energetikos chartijos sutarties taikymas Baltarusijoje.

Taip pat, reaguojant į Baltarusijos Respublikos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą, buvo išplėstas šiai šaliai taikomas ES sankcijų režimas. Tai papildė Baltarusijos Respublikai jau taikomas sankcijas. Ši sankcijų režimą sudaro įvairios finansinės, ekonominės ir prekybos priemonės.

Nei Rusijos Federacija, nei Baltarusijos Respublika nėra Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosios Šalys. Tačiau investuotojai iš šių šalių galėtų pasinaudoti Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosios Šalies teritorijoje įsteigtomis įmonėmis siekdami pareikšti, kad Euratomas arba jo valstybės narės veikia nesilaikydamos Energetikos chartijos sutartyje nustatytų investicijų apsaugos išipareigojimų, ir taip pradėti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūras prieš Euratomą ar jo valstybes nares.

Euratomo ir jo valstybių narių veiksmai atitinka Energetikos chartijos sutartį ir kitus atitinkamus susitarimus ir bet kuriuo atveju pretenzijos dėl tokių priemonių yra draudžiamos pagal taikytinus dokumentus ir bendrąją tarptautinę teisę. Nepaisant to, tikslinga imtis papildomų procedūrinių veiksmų, kad būtų išvengta investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrų prieš Euratomą ar jo valstybes nares pagal Energetikos chartijos sutartį.

3. SIŪLOMOS PRIEMONĖS

Pagal Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnį Susitariančiosioms Šalims leidžiama nesuteikti Energetikos chartijos sutarties nuostatomis dėl investicijų apsaugos numatytų privalumų ne Susitariančiųjų Šalių investuotojams, kurie siekia piktnaudžiauti Energetikos chartijos sutartimi teikdami pretenzijas per priedangos įmones arba dėl priemonių, susijusių su sankcijomis (toliau – privalumų nesuteikimas).

Tikslinga remtis Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnio 1 dalimi ir nesuteikti Energetikos chartijos sutarties III dalyje numatytų privalumų jokiame juridiniame asmeniui, kuris yra valdomas ar kontroliuojamas Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos piliečių ir kuris Susitariančiosios Šalies, kurioje jis įsteigtas, teritorijoje neužsiima jokia esmine verslo veikla. Taip pat tikslinga nesuteikti tų privalumų bet kuriai investicijai, apibrėžtai Energetikos chartijos sutartyje, kuri yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicija 17 straipsnio 2 dalies b punkto aplinkybėmis.

Privalumų nesuteikimas pagal 17 straipsnį reiškia dalinį Energetikos chartijos sutarties taikymo sustabdymą ir Komisija jį turėtų įgyvendinti Euratomo ir visų valstybių narių, kurios yra Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosios Šalys, vardu paskelbdama viešą pareiškimą.

4. TEISINIS PAGRINDAS

Euratomo sutartyje nėra nuostatos, lygiavertės SESV 218 straipsnio 9 daliai, reglamentuojančiai Tarybos sprendimus dėl susitarimų taikymo sustabdymo. Tais atvejais, kai Euratomo sudaryto susitarimo, pavyzdžiui, Energetikos chartijos sutarties, taikymas turi būti sustabdytas, taikomos Euratomo sutarties 101 straipsnyje nustatytos procedūros.

Euratomo sutarties 101 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta: „Bendrija, neviršydamą savo galių ir jurisdikcijos, gali priimti išipareigojimus sudarydama susitarimus arba sutartis su trečiąja valstybe, tarptautine organizacija, arba trečiosios valstybės nacionaliniu subjektu.“

Euratomo sutarties 101 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta: „Derybas dėl tokių susitarimų ar sutarčių veda Komisija, laikydamasi Tarybos direktyvų nuostatų: juos sudaro Komisija, kvalifikuota balsų dauguma pritarus Tarybai.“

Dėl rėmimosi Energetikos chartijos sutarties 17 straipsniu iš dalies sustabdomas Energetikos chartijos sutarties taikymas, t. y. Energetikos chartijos sutarties III dalies dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, taikymas Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos investuotojams. Todėl siūlomo sprendimo teisinis pagrindas yra Euratomo sutarties 101 straipsnio antra pastraipa.

5. NUMATOMO AKTO PASKELBIMAS

Kadangi pareiškimu pagal Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnį Euratomas ir visos valstybės narės, kurios yra Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosios Šalys, sustabdys Energetikos chartijos sutarties taikymą, tikslinga jį paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Energetikos chartijos sutarties taikymo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) ir Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos piliečių valdomų arba kontroliuojamų juridinių asmenų santykiams dalinio sustabdymo ir dėl Energetikos chartijos sutartyje apibrėžtų investicijų, kurios yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicijos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 101 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 1998 m. balandžio 16 d. įsigaliojo Energetikos chartijos sutartis (toliau – Susitarimas), kurią Euratomas sudarė 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 98/181/EB (EAPB, Euratomas) dėl Europos Bendrijų Energetikos chartijos sutarties ir Energetikos chartijos protokolo dėl energijos efektyvumo ir su tuo susijusių aplinkosaugos aspektų sudarymo (OL L 69, 1998 3 9, p. 1–116);
- (2) pagal Susitarimo 17 straipsnio 1 dalį kiekviena Susitariančioji Šalis pasilieka teisę nesuteikti Susitarimo III dalyje numatytų privalumų juridiniam asmeniui, jei toks asmuo yra valdomas arba kontroliuojamas trečiosios valstybės piliečių ir jei tas asmuo Susitariančiosios Šalies, kurioje jis yra įsteigtas, teritorijoje neužsiima jokia esmine verslo veikla;
- (3) pagal Susitarimo 17 straipsnio 2 dalies b punktą kiekviena Susitariančioji Šalis pasilieka teisę nesuteikti Susitarimo III dalyje numatytų privalumų investicijai, jeigu atsakančioji Susitariančioji Šalis nustato, kad ta investicija yra investuotojo iš trečiosios valstybės, kuriai atsakančioji Susitariančioji Šalis nustato ar taiko priemones, kurios i) draudžia sandorius su tos valstybės investuotojais, arba ii) būtų pažeistos ar apeitos, jeigu Susitarimo III dalyje numatyti privalumai būtų suteikti tos valstybės investuotojams arba jų investicijoms;
- (4) Sąjunga, iš pat pradžių reaguodama į neteisėtą Krymo ir Sevastopolio aneksiją ir sąmoningą Ukrainos destabilizavimą, Rusijos Federacijai laipsniškai nustatė ribojamąsias priemones (sankcijas). Sąjunga, reaguodama į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą tose teritorijose dislokuoti Rusijos ginkluotąsias pajėgas, išplėtė šias sankcijas. Reaguodama į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, Sąjunga dar labiau išplėtė šias sankcijas;
- (5) taip pat, reaguojant į Baltarusijos Respublikos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą, buvo išplėstas šiai šaliai taikomas Sąjungos sankcijų režimas;
- (6) nei Rusijos Federacija, nei Baltarusijos Respublika nėra Susitarimo Susitariančiosios Šalys. Tačiau investuotojai iš šių šalių galėtų bandyti pasinaudoti Susitarimo

Susitariančiosios Šalies teritorijoje įsteigtomis įmonėmis siekdami pareikšti, kad Euratomas arba jo valstybės narės veikia nesilaikydamos Energetikos chartijos sutartyje nustatytų investicijų apsaugos įsipareigojimų, ir taip pradėti investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūras prieš Euratomą ar jo valstybes nares;

- (7) Euratomo ir jo valstybių narių veiksmai atitinka Energetikos chartijos sutartį ir kitus atitinkamus susitarimus ir bet kuriuo atveju pretenzijos dėl tokių priemonių yra draudžiamos pagal taikytinus dokumentus ir bendrąją tarptautinę teisę. Nepaisant to, tikslinga imtis papildomų procedūrinių veiksmų, kad būtų išvengta investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo procedūrų prieš Euratomą ar jo valstybes nares pagal Energetikos chartijos sutartį;
- (8) pagal Susitarimo 17 straipsnį Susitariančiosioms Šalims leidžiama nesuteikti Susitarimo nuostatomis dėl investicijų apsaugos numatytų privalumų ne Susitariančiųjų Šalių investuotojams, kurie siekia piktnaudžiauti Susitarimu teikdami pretenzijas dėl investicijų pirmiau nurodytais atvejais (toliau – privalumų nesuteikimas);
- (9) tikslinga remtis Susitarimo 17 straipsnio 1 dalimi dėl bet kurio juridinio asmens, kuris yra valdomas ar kontroliuojamas Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos piliečių ir kuris Susitariančiosios Šalies, kurioje jis įsteigtas, teritorijoje neužsiima jokia esmine verslo veikla. Taip pat tikslinga remtis 17 straipsnio 2 dalies b punktu dėl bet kurios investicijos, apibrėžtos Susitarime, kuri yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicija toje nuostatoje aprašytomis aplinkybėmis;
- (10) privalumų nesuteikimas pagal Susitarimo 17 straipsnį reiškia dalinį Susitarimo taikymo sustabdymą ir Komisija jį turėtų įgyvendinti Euratomo ir visų valstybių narių, kurios yra Susitarimo Susitariančiosios Šalys, vardu paskelbdama viešą pareiškimą, pateiktą šio sprendimo priede,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Patvirtinamas Europos atominės energijos bendrijos, vadovaujantis Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnio 1 dalimi, to susitarimo III dalyje numatytų privalumų nesuteikimas jokiame juridiniame asmenyje, kuris yra valdomas ar kontroliuojamas Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos piliečių ir kuris Susitariančiosios Šalies, kurioje jis įsteigtas, teritorijoje neužsiima jokia esmine verslo veikla.
2. Patvirtinamas Europos atominės energijos bendrijos, vadovaujantis Energetikos chartijos sutarties 17 straipsnio 2 dalies b punktu, to susitarimo III dalyje numatytų privalumų nesuteikimas bet kuriai Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos investuotojo investicijai toje nuostatoje aprašytomis aplinkybėmis.

2 straipsnis

Patvirtinama, kad Komisija paskelbtų šio sprendimo priede pateiktą pareiškimą.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė